

RECENZÍÓK

Cikkismertetés: A nők szenvednek, de a férfiak hálnak meg. Egészségparadoxon vagy a nemi sztereotípiák műve?

Article review: Women suffer but men die. Health paradox or gender stereotypes?

Ismertető: [Vitrai József](#)

Doi: [10.58701/mej.12688](https://doi.org/10.58701/mej.12688)

Ismertetett cikk: Phillips, S. P., O'Connor, M., & Vafaei, A. (2023). Women suffer but men die: survey data exploring whether this self-reported health paradox is real or an artefact of gender stereotypes. *BMC Public Health*, 23(1), 94.

Kulcsszavak: társadalmi nem; nemi különbségek; szubjektív egészség; felnőttek; várható élettartam
Keywords: gender; sex differences; subjective health; adults; life expectancy

HÁTTÉR

Annak ellenére, hogy következetesen rosszabb egészségi állapotról számolnak be, a nők általában túlélnek a férfiakat. A szerzők megvizsgálták, hogy az egészséget befolyásoló tényezőknek a társadalmi nemek között megfigyelhető különbségei, illetve a nőknek és a férfiaknak az eltérő szubjektív egészség értelmezése magyarázhatja-e ezt a paradoxont.

MÓDSZERTAN

Egy anonim online felmérés során 917 felnőtt értékelte általános és mentális egészségét. Emellett egy listáról kiválasztották azokat az egészséget befolyásoló tényezőket, amelyeket az értékeléskor figyelembe vettek. A leíró eredményeket nemek szerint bontották. A kiválasztott tapasztalatokat ezután főkomponens-elemzésnek vetették alá.

EREDMÉNYEK

A nők rosszabb általános és mentális egészségről számoltak be. Értékeléskor a nők a befolyásoló tényezők szélesebb skáláját vették figyelembe, és az önbizalom és a viselkedések kivételével mind-egyiket fontosabbnak ítélték az általános egészség szempontjából, mint a férfiak. A válaszok főkomponens-elemzésével két, az általános egészséget leíró mögöttes tényezőt, a *pszichoszociális kontextust* és az *egészségi állapotot* azonosítottak a kutatók mind a nőknél, mind a férfiaknál. A pszichoszociális kontextust a mentális jóllét, az önbizalom, az élettel való elégedettség, a családdal való kapcsolat és az összetartozás érzése együttesen alkotta. Az egészségi állapotot a fizikai egészség, a fájdalom, a jelenlegi betegségek és fogyatékoságok, valamint az életveszélyes állapotok alkották. A férfiak esetében a pszichoszociális kontextusban

az azonos korúakkal való összehasonlítás nagyobb szerepet játszott, mint a nőknél. A férfiak egészségi állapot komponensében a fizikai egészség és a fájdalom – ugyancsak a nőkkel összevetve – hangsúlyosabb volt.

A mentális egészségre adott válaszokat a pszichoszociális kontextus és az egészségállapot főkomponensek szintén jól magyarázták mind a nőknél, mind a férfiaknál. A pszichoszociális kontextus a családi és baráti kapcsolatokat, a valahova tartozás érzését, a jövedelmet, és az életelégedettséget foglalta magába. A férfiak esetében az önbizalmat is. Az egészségi állapot komponensében a szerhasználat és a pszichiátriai betegség diagnózisa volt a leghangsúlyosabb.

Összhangban a korábbi bizonyítékokkal a nők egészségi állapotukat rosszabbnak értékelték, mint a férfiak. Az eredmények szerint a résztvevők az általános és a mentális egészség értékelésénél hasonló jellemzőket vettek figyelembe, bár különböző mértékben. A nők összességében reflektívabbak voltak, és szélesebb körben és mélyebben gondolkodtak az egyéni egészség minden lehetséges meghatározójáról. Talán ez az elmélyültebb mérlegelés mozdította el a nőket az uralkodó orvosi paradigmától, amely a rossz egészséget a betegség jelenlétével azonosítja. Másik lehetőségként a résztvevők ugyanazon körülmények figyelembevételéből eredő eltérő egészségértékelései azt is jelenthetik, hogy a nők

megélt valósága kevésbé pozitív, mint a férfiaké. Végül, a sztoicizmus nemi sztereotípiájának megfelelően, a férfi résztvevők talán kevésbé voltak intropektívek, tagadva, elkerülve ezzel a nehézségek és gyengeségek feltárását.

KÖVETKEZTETÉSEK

A szubjektív egészségnek a nők és a férfiak általi hasonló értelmezése arra utal, hogy a paradoxont nem az eltérő nemi sztereotípiák magyarázzák. A nők és férfiak által az egészség szempontjából lényegesnek tartott tényezők hasonlósága igazolja az egészség értelmezésének társadalmi nemtől való független fejlődését. A megmaradó értelmezésbeli eltérés ugyanakkor a hagyományos férfi sztereotípiák fennmaradásáról árulkodik.

AJÁNLÁS

A népegészségügyi beavatkozások, különösen a kommunikációs kampányok tervezésekor fontos figyelembe venni, hogy az egészség szó jelentése közel hasonló mindkét nem számára. Az egészségi állapot és a viselkedés nemek közötti különbsége azonban részben biológiai okokra, részben nemi sztereotípiákra, azaz nemek szerint eltérő társadalmi normákra vezethető vissza. A társadalmi normák kedvező irányú megváltoztatásától emiatt egészséget támogató viselkedés kialakulása várható.

HIVATKOZÁSOK

Phillips, S. P., O'Connor, M., & Vafaei, A. (2023). Women suffer but men die: survey data exploring whether this self-reported health paradox is real or an artefact of gender stereotypes. *BMC Public Health*, 23(1), 94. <https://doi.org/10.1186/s12889-023-15011-4>

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A cikk elkészítését a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja támogatta.

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Vitrai József

Széchenyi István Egyetem, Egészség- és Sporttudományi Kar, Preventív Egészségtudományi Tanszék, Győr
vitrai.jozsef@gmail.com

CIKKINFORMÁCIÓK

Beküldve: 2023. 09. 18.

Elfogadva: 2023. 09. 30.

Megjelentetve: 2023. 12. 15.

Copyright © 2023 Vitrai József. Kiadó: Magyar Népegészségügy Megújításáért Egyesület. Ez egy nyílt hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-4.0 licenstszerződés alapján.